

WOORDEN VAN WIJSHEID
DE DHAMMAPADA ZONDER EXEGESE

Guy Eugène DUBOIS is eveneens de auteur van:

VIPASSANA BHAVANA—Inzichtmeditatie

SATTA-VISUDDHI—De Zeven Zuiveringen

DHAMMA—Overdenkingen bij een Ultieme Werkelijkheid

DHAMMAPADA—Het Pad van Waarheid

KHAGGAVISANA-SUTTA

PARAYANAVAGGA—De Weg naar de Andere Oever

ATTHAKAVAGGA—De Vrede van de Boeddha

ITIVUTTAKA—Zo is het Gezegd

KHUDDAKAPATHA—Korte Passages

YATRA NAAR MAJJHIMADESA—Een Pelgrimsreis naar het Middenland

WOORDEN VAN WIJSHEID

DE DHAMMAPADA ZONDER EXEGESE

VRIJ VERTAALD UIT HET PALI DOOR
Guy Eugène DUBOIS

Voorwoord door Ven. Vimala Bhikkhuni

*'Sabbadanam Dhammadanam jinati'—
De gift van Dhamma is de grootste gift'
(Dhammapada, Gatha #354).*

Overeenkomstig deze uitspraak van de *Bhagavat*
lijkt het vermarkten
van Boeddha's wijsheid mij
onheus en infaam.

Op dit boek rust derhalve géén copyright.

Wars van élk economisch motief mag het bijgevolg
gereproduceerd en verspreid worden
op alle mogelijke dragers
(electronisch, mechanisch, fotokopie,
opnamen of op enige andere wijze)
zónder mijn toestemming.

D/2019/Guy Eugène Dubois, uitgever
Koninklijke Prinslaan 3/101 8670 Koksijde (Belgium)
gdubois.dhammabooks@gmail.com

Cover, Vormgeving, Prepress & Design: GD
Gezet in Helvetica Neue & Times New Roman
Papier: Biotop crème FSC
Druk- en bindwerk: Brave New Books, Rotterdam, Nederland

ISBN: 9789402191684

*Met Metta opgedragen aan Ven. Vimala Bhikkhuni
—oprichtster van Samita ASBL—
voor haar onverdroten inzet
voor gendergelijkheid.*

*'Blind is deze wereld:
Slechts weinigen zien de dingen zoals ze werkelijk zijn.
Zoals slechts weinig vogels ontsnappen uit een net,
Zo ook bereiken slechts enkelen de Andere Oever.'*

Dhammapada, Gatha # 174

INHOUD

VOORWOORD	11
INLEIDING	15
DHAMMAPADA	17
TWEELINGVERZEN (YAMAKA VAGGA)	19
WAAKZAAMHEID (APPAMADA VAGGA)	23
DE GEEST (CITTA VAGGA)	25
BLOEMEN (PUPPHA VAGGA)	27
DE DWAZEN (BALA VAGGA)	31
DE WIJZEN (PANDITA VAGGA)	35
DE ARAHANT (ARAHANTA VAGGA)	39
DUIZENDEN (SAHASSA VAGGA)	41
HET KWAAD (PAPA VAGGA)	45
BESTRAFFING (DANDA VAGGA)	49
OUDERDOM (JARA VAGGA)	53
HET ZELF (ATTA VAGGA)	55
DE WERELD (LOKA VAGGA)	57
DE BOEDDHA (BUDDHA VAGGA)	59
GELUK (SUKHA VAGGA)	63
WAARVAN MEN HOUDT (PIYA VAGGA)	65
BOOSHEID (KODHA VAGGA)	67
ONZUIVERHEID (MALA VAGGA)	71
DE RECHTVAARDIGE (DHAMMATTHA VAGGA)	75
HET PAD (MAGGA VAGGA)	79
HETEROGENE VERZEN (PAKINNAKA VAGGA)	83
DE HEL (NIRAYA VAGGA)	87
OLIFANTEN (NAGA VAGGA)	91
VERLANGEN (TANHA VAGGA)	95
DE MONNIK (BHIKKHU VAGGA)	101
DE BRAHMAAN (BRAHMANA VAGGA)	105
BIBLIOGRAFIE	113
VOETNOTEN	115

VOORWOORD

Toen ik in 2008 voor het eerst in Birma als *Sayalay* in de boeddhistische *Sangha* werd ingewijd, was ik niet bepaald geïnteresseerd in de *Dhammapada*.

Ik was 10 jaar daarvoor begonnen met meditatie in een *Vipassana*-traditie, die zich meer concentreerde op de *Visuddhi Magga* en de *Abhidhamma*.

Verzen zeiden mijn analytische geest ook niet zo veel.

Langzamerhand begon ik mij wel meer vragen te stellen en zo begon ik ook de *suttas* uit het vroeg-boeddhisme te bestuderen, maar dan vooral de proza-*suttas*. Deze verhalen uit het leven van de Boeddha en zijn leerstellingen, al meer dan 2500 jaar doorgegeven, spraken mij enorm aan.

Maar nog steeds was ik niet geïnteresseerd in de verzen.

Pas toen ik in 2013 mijn leraar *Bhante Sujato* ontmoette en mij voor *SuttaCentral.net* ging inzetten, werd mijn aandacht getrokken tot de *Dhammapada*.

De *Dhammapada* is een collectie gedichten, die aan de Boeddha zélf worden toegeschreven. Het vormt één van de bekendste collecties van de vroeg-boeddhistische teksten.

In de *Pali*-canon van de *Theravada*-school is de *Dhammapada* het tweede boek van de *Khuddaka-Nikaya*. Het feit dat de *Dhammapada* parallellen heeft in alle scholen van het Boeddhisme wijst op haar zeer vroege oorsprong. De laatste jaren ben ik dan ook actief bezig met het in kaart brengen van al deze analogieën en het vergelijken van de teksten in *Pali*, *Sanskriet*, *Prakriet*, *Gandhari*, *Chinees* en *Tibetaans*.

Het is voor mij dan ook een hele eer om een voorwoord te mogen schrijven voor een vertaling in mijn moedertaal.

Toen ik een paar weken geleden een nieuwsbrief ontving van *Paul van Hooydonck*, de oprichter van het boeddhistisch centrum *Ehipassiko* in Antwerpen, waarin de vertalingen van *Guy Dubois* en een lezing daaromtrent werden aangekondigd, schreef ik *Paul* meteen aan. Ik was erg geïnteresseerd om meer van deze onbekende vertaler van de *Pali*-teksten te weten te komen.

De volgende dag al kreeg ik een email van *Guy*, waarin hij onmiddellijk de teksten ter beschikking stelde voor *SuttaCentral*. Dat ben ik wel anders gewend, daar ik vaak tegen *copyrights* aanloop als ik teksten op *SuttaCentral* wil plaatsen.

Deze bijzondere vrijgevigheid, met als enig doel om de *Dhamma* te verspreiden, deze zogenoemde *Dhamma-Dāna*, is een aspect van de boeddhistische leer dat in het Westen niet altijd begrepen wordt. Nog te vaak wordt voor boeken veel geld gerekend.

Guy had duidelijk begrepen wat de *Boeddha* al duizenden jaren geleden zei: door te geven wordt men zelf een beter mens. De *Boeddha* wilde dat zijn woorden zoveel mogelijk mensen konden bereiken en het liefst in de taal van die mensen zelf, zonder dat geld daarvoor een obstakel mocht zijn.

• *Na ve kadariya devalokam vajanti
bala have nappasamsanti danam
dhiro ca danam anumodamano
ten'eva so hoti sukhi parattha.*

*Vrekken gaan niet naar een hemelse wereld.
Dwazen loven vrijgevigheid niet.
De Wijze vindt vreugde in het geven.
Omdat hij [door zijn vrijgevigheid]
Gelukkig wordt in de Andere Wereld. •*

Dhammapada, Gatha # 177

Vertalen uit het *Pali*—en zeker van verzen—is niet gemakkelijk. Daarbij geven deze verzen gedeelten weer van de leer van de *Boeddha* en verbergen zo een bijzondere schat aan wijsheid.

Om de onderliggende betekenis van een vers naar een moderne taal om te zetten is dan ook een hele kunst, waarin *Guy* uitstekend geslaagd is.

In zijn boek '*Dhammapada—Het Pad van Waarheid*' heeft *Guy* elk vers van commentaren voorzien en vergelijkt hij de verzen ook met andere verzen uit de andere tradities om de diepere waarheid, die daarin verscholen zit, tot zijn recht te laten komen.

Daar *SuttaCentral* alléén de vertalingen van de originele teksten zelf gebruikt en niet de commentaren, bood *Guy* mij ogenblikkelijk aan om dit voor mij te verzorgen. Een paar dagen later al lag een kant-en-klaar document voor mij klaar met énkél de verzen en hun nummers, zodat ik dit snel op de website kon plaatsen.

Uiteindelijk werd dat het boek dat nu voor u ligt. Ik hoop dat dit prachtige boek en de woorden van de *Boeddha* u zullen inspireren.

Met veel *Metta*,

Ven. Vimala
Tilorien Monastery, Engreux, België, 25 April 2018